

радгоспів автори залишили осторонь порядок укладення і виконання договорів з громадянами на виконання будівельних та інших робіт. Між тим у сучасних умовах боротьба із зловживаннями у цій сфері є актуальною.

Багатогранна проблема зміцнення соціалістичної дисципліни праці у сільському господарстві зведена у § 5 глави 10 підручника лише до застосування заходів заохочення і заходів дисциплінарного стягнення за порушення трудової дисципліни. Застосування інших правових засобів або не розглядається, або «украплено» в іншій главі підручника (заходи громадського впливу за рішенням товариського суду, скорочення тривалості відпусток або ненадання їх членам колгоспів, які не виконали без поважних причин мінімуму трудової участі, виключення з трудового стажу колгоспників років, в яких не вироблено мінімуму, та ін.). На нашу думку, всі правові засоби зміцнення трудової дисципліни слід розглядати в комплексі.

Розглядаючи питання матеріальної відповідальності працівників сільськогосподарських підприємств, автори не висвітлили дуже важливої з теоретичної і практичної точки зору проблеми нормального виробничо-господарського ризику стосовно до сільського господарства. Не розглянуто особливостей соціального забезпечення і соціального страхування працівників сільського господарства, пра-

вового становища житлового фонду радгоспів і колгоспів.

У підручнику чимало неточностей. Так, на с. 163 стверджується, що «колгоспник має право користуватись присадибною земельною ділянкою», хоча відомо, що суб'єктами права присадибної землекористування є не окремі колгоспники, а колгоспні двори. До компетенції виконкомів районних Рад народних депутатів віднесено «розгляд подань районної прокуратури про скасування незаконних рішень» (с. 295), хоча в дійсності з метою скасування незаконного рішення прокурор приносить протест, а не вносить подання. Як приклад порушення сільськогосподарського законодавства, пов'язаного з невиконанням передбачених законом заборон, наводиться допуск до робіт у тваринництві осіб, які перебувають навіть у стані легкого сп'яніння, що суперечить правилам техніки безпеки у цій галузі (с. 482). При цьому не враховано, що зазначена заборона стосується будь-яких видів трудової діяльності.

Сподіваємось, що з урахуванням досвіду використання підручника в навчальному процесі юридичних вузів автори при наступному виданні внесуть до нього необхідні зміни і доповнення.

В. ДОЛЕЖАН

кандидат юридичних наук (м. Харків)

ПРАВО І ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ *

Підвищення якості продукції є важливою умовою прискорення соціально-економічного розвитку, всемірної інтенсифікації і підвищення ефективності виробництва і на цій основі неухильного підвищення матеріального і культурного рівня життя народу.

Одним із засобів вирішення проблеми якості продукції виступає право. Проте існуюча система підготовки і навчання кадрів юристів не відповідає зростим вимогам до їх професійного рівня в умовах інтенсифікації виробництва та прискорення науково-технічного прогресу, підвищення ролі в ньому правових засобів. Саме тому в постанові ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 12 травня 1986 р. «Про заходи щодо корінного підвищення якості продукції» перед Мінвузом СРСР, Академією народного господарства при Раді Міністрів СРСР, Державним комітетом по професійно-технічній освіті, перед Радами Міністрів союзних республік, міністерствами і відомствами поставлено завдання у 1986—1987 рр. ввести в навчальні програми ви-

щих і середніх спеціальних учбових закладів, професійно-технічних училищ, а також установ по підвищенню кваліфікації спеціалістів і робітників курс по вивченню правових проблем підвищення якості продукції і підготувати необхідні посібники (СП СРСР.— 1986.— № 24.— Ст. 139).

Рецензований навчальний посібник доктора юридичних наук В. Ф. Опришко — це не тільки праця, присвячена актуальній проблемі сучасності, а й необхідне джерело знань для студентів юридичних інститутів та факультетів, для викладачів, господарських керівників, працівників правоохоронних органів та юридичних служб.

У першому розділі розглядаються питання, пов'язані із з'ясуванням змісту такої категорії, як якість продукції, її ролі у вирішенні складних завдань прискорення соціально-економічного розвитку країни. Автор показує роль і значення радянського законодавства у забезпеченні якості продукції, його місце у правовій системі країни, аргументовано доводить, що законодавство про якість продукції є міжгалузевим комплексним інститутом радянського законодавства, розглядає шляхи його систематизації, зумовлює необхідність розроблення закону про якість продукції та його структуру (с. 63—68).

* Опришко В. Ф. Правовые основы государственного управления качеством продукции.— К., 1986.— 272 с.

У другому розділі розглядаються зміст, структура, принципи, функції, форми та методи організації і здійснення державного управління якістю продукції як складової частини управління народногосподарським комплексом (с. 69—160).

Третій розділ присвячений системі та правовому статусу державних органів управління якістю продукції (с. 161—204), а також узагальненню найтипівіших організаційно-правових форм участі трудящих у підвищенні технічного рівня та якості вітчизняних виробів.

Юридична відповідальність за випуск недоброякісної, нестандартної та некомплектної продукції становить зміст четвертого розділу посібника. Тут розглядаються підстави та порядок застосування заходів дисциплінарної, матеріальної, адміністративної, цивільноправової та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про якість продукції (с. 221—243).

Цінність праці полягає в тому, що в ній висвітлюються питання про специфіку правового регулювання якості продукції в соціалістичних і капіталістичних країнах (с. 243—261).

Передбачені структурою посібника питання розглянуто всебічно і досить глибоко, на високому ідейно-політичному, науково-теоретичному і професійному рівні. На нашу думку, структура його могла б стати основою для програми одноіменного за назвою рецензованої праці спецкурсу, який, як показує життя, є необхідним для майбутніх юристів — студентів юридичних вузів і факультетів та інших спеціалістів народного господарства.

Разом з тим є й окремі зауваження та побажання. Розглядаючи питання державного управління якістю продукції, автору слід було хоча б у загальному вигляді показати діяльність органів державної влади, суду та прокуратури по забезпеченню якості продукції.

Вважаємо, що було б доцільно об'єднати в одну главу питання про правові основи участі трудящих в управлінні

якістю продукції і про участь в цьому громадських організацій та інших громадських формувань.

У зв'язку з тим, що після підписання праці до друку було опубліковано ряд важливих нових або перероблених нормативних актів з питань правового регулювання якості продукції (Положення про Державне приймання продукції в об'єднаннях і на підприємствах, комплекс стандартів «Державна система стандартизації» та ін.), а також враховуючи те, що розробляється спеціальний закон про якість продукції, нове Положення про Державний комітет СРСР по стандартах та інші акти, які, звичайно, не могли знайти відображення в посібнику, автору слід їх врахувати при наступному його перевиданні (на нашу думку, тираж 4000 примірників рецензованої праці не може повністю задовольнити потреби в ній).

Було б також доцільно дати в додатку до посібника перелік нормативних актів, що регулюють відносини з питань якості продукції.

В цілому навчальний посібник заслуговує на високу оцінку як в теоретичному, так і в практичному плані. Він буде корисний викладачам, господарським керівникам, працівникам юридичних служб і студентам не тільки юридичних інститутів та факультетів, а й технічних і економічних вузів і технікумів, широкому колу читачів. Адже вивчення, усвідомлення і використання правових засобів державного управління якістю продукції — одна із важливих умов соціально-економічного прогресу радянського суспільства.

В. СІРЕНКО

*доктор юридичних наук
(Інститут держави та права АН УРСР),*

А. ВАСИЛЬВ

доцент (Одеський університет).

Р. КАЛЮЖНИЙ

*кандидат юридичних наук
(Київська вища школа МВС СРСР)*

ПОПРАВКИ

У № 12 журналу за 1986 р. на с. 36 у правій колонці в п'ятому абзаці рядок сьомий слід читати: «не більше третини місячного основного...» і далі за текстом.

У № 1 ц. р. журнаду на с. 75 в матеріалі «Соціалістичне виробництво і закон» в абзаці першому друге речення слід читати: «В серії нарисів про трудові будні юрисконсультів країни член Співки журналістів СРСР В. Є. Волкомірський*...» і далі за текстом.